

Danny Boy

ENGANG STOD Dan Turéll i Saharas ørken med tommefingeren fremme og blaffede. De arabere, der kom forbi, gloede et par gange. Ganske vist havde de aldrig hørt om Vangede-digteren, men det, der gjorde tableauet til et ualmindeligt syn på de kanter, var, at han var iført sin bedstemors gamle pelsfrakke midt i den bagende sol. Dan havde hørt, at en pels var lige så god til at holde varmen ude som inde. Teorien skulle afprøves i praksis.

Engang var Dan Turéll på foredragsturné i Jylland. Efter at have underholdt i en forening modtog han en check for sin optræden. Han kvitterede. Bag efter opdagede foreningens kasserer, at han havde underskrevet sig som »Klaus Ribbjerg«. Da var den skatteplagede forfatter over alle bjerge.

Engang blev Dan Turéll set i Frederiksberg Have, skubbende en barnevogn med sin nyfødte foran sig. Han var iført en slængkappe a la Dracula og havde, lange sortlakerede negle. Noget af en figur.

DEN NU SÅ ALT for tidligt afdøde forfatter blev i det hele taget bemærket. Han gjorde sig til en figur, og der var mange anekdoter om ham, lige som han selv i flere bøger fortalte anekdoter om andre. Mere end nogen anden tog han Tom Kristensens ord til sig – at det ikke er nok, at en forfatter skriver godt. Der må også være en myte om hans person.

Som forfatter bevægede han sig fra det eksklusivt eksperimenterende – i digtene – til det bredt folkelige i kriminalromanerne og fx. på den compactdisc med recitativ, han nåede at udgive kort før sin død, hvor han erklærer hverdagene sin kærlighed.

Gennembruddet med »Vangede Billeder« i 1975 var ikke blot en litterær bedrift, hjulpet frem af en dygtig forlagsredaktør, der bad ham omskrive en hoben digte til prosa, en proces, han udførte hos vennen, Per Højholt i Hørbylunde, der disponerede over en elektronisk skrivemaskine – med kugle-hovede – en proces, som efter sigende resulterede i fire sække kasse-rede ark. »Vangede Billeder« markerede de københavnske middelklasseforståeders indtog i litteraturen på samme måde, som Hans Kirk og Jeppe Aakjær i sin tid inddrog fiskere og bønder.

LITTERÆRT HENTEDE Dan Turéll sin inspiration i den amerikanske *beat-generation*. Ginsberg, Ferlin-ghetti fx. Blandt heltene var også – hen ad vejene – William Burroughs, Lou Reed, David Bowie og... Buddha. I Danmark beundrede han digtere som Højholt og Ivan Malinovski. Også sine private venner skrev han ind i et mytologisk system, omtalte eksempelvis konsekvent tegneren Peder Bundgård som »Mein freund«. Læste man Turéll, kom man til at kende hans venner.

I nogle kategorier af sine bøger og som columnist i Politiken optrådte han som »onkel Danny«. Han skrev små historier, som han fandt i københavnske gader og på værtshuse og fabulerede sig frem til et større perspektiv. Den sjældne ære overgik ham, at han lige som Johan Herman Wessel fik opkaldt et værtshus efter sig eller rettere en café – i Københavns indre by.

LÆNGE FØR DEN yngste generation opfattede Lhan 80'ernes og 90'ernes nye signaler. Han var hurtigsnakker og stand-up-comedian, før begrebet blev almindeligt udbredt i Danmark. Det lå i hans temperament. Hans mediebevidsthed er legendarisk. Altid var han god for nogle overraskende eller provokerende synspunkter, der kunne sætte skub i en debat.

Figuren Dan Turéll blev næsten lige så vigtig som forfatteren af samme navn. Figuren tolkede tiden, var tiden. Som fænomen betragtet kan man sige, at han var et permanent øjebliksbillede i konstant bevægelse. Overalt, hvor han bevægede sig, tog han notater på en medbragt skrive-blok eller prentede – til senere brug – sine iagttagelser i sin hurtigt opfattede hjerne.

DEN, DER MED sorg skriver disse lederlinjer, stod ved siden af Dan dengang i ørkenens sand. Vi havde lånt en lejlighed i Algeriets hovedstad, Alger, og beboede den en måned for godt en snes år siden. Det blev en oplevelsesrig og uforglemmelig måned. Vi havde en ide om at interviewe hhv. de sorte panteres leder, Eldridge Cleaver, samt den amerikanske LSD-prædikant, den syrede professor, Timothy Leary. Begge var på det tidspunkt eksilerede i Algeriet. Dan var tiltrukket af Leary, undertegnede hældte mere mod Cleaver. Det gav anledning til talrige diskussioner om, hvor vidt det enkelte menneskes indre frigørelse var af større betydning end de undertrykkes kontante, politiske kamp. Dan afgjorde diskussionen med ordene »leave Cleary«.

Desværre var ingen af d'herrer i byen på det tidspunkt, men vi blev indladt i de sorte pantres hovedkvarter, hvor gensynsglæden var stor, da Eldridge Cleavers daværende veninde, Connie Mathews, genkendte Dan Turell. Hun havde ofte set ham hos bageren på Gl. Kongevej, da hun en tid boede i København.

KOM FORBI, kom forbi... Sådan lød et omkvæd – Ken hookline – i en af Dan Turélls country & westernagtige sangtekster, og som et menneske, der kom forbi uden at blive for længe det samme sted, opfattede han sig. Netop derfor nåede han så utroligt meget. Nu kommer han ikke mere forbi, og vi skal ikke mere opleve hans vidende og medvidende øjne bag brilleglassene eller hans venligt-vogtende smil, der tilkendegav et menneske, som ønskede at sidde i baghånd i enhver samtale og situation. Han er væk. Men han har i den grad været her. Bjørk